

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОЕ,ОФ,ОС,ИР)

30. јун 2018.

Напомене. Испит траје 180 минута и ради се самостално. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, уцртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА					ЗАДАЦИ						
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.	Укупно	УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА

ПИТАЊА

1. Лоптасти уземљивач, полупречника a , укопан је у хомогену земљу, тако да му је центар на дубини h ($h \gg a$). Специфична проводност земље много је мања од специфичне проводности уземљивача. Користећи се теоремом ликова за стационарно струјно поље, показати да у земљи, непосредно испод развојне површи, постоји само тангенцијална компонента вектора јачине електричног поља.

2. (а) Полазећи од диференцијалних једначина које описују стационарно магнетско поље у линеарној хомогеној средини пермеабилности μ и везе између вектора магнетске индукције, $\mathbf{B}$, и магнетског вектор-потенцијала, $\mathbf{A}$, извести диференцијалну једначину коју задовољава магнетски вектор-потенцијал. У свакој тачки простора је позната густина запреминских струја, $\mathbf{J}$. (б) Како гласи решење ове једначине?

(а)	(б)
-----	-----

3. За простопериодичан вектор јачине електричног поља, чији је комплексни представник дат изразом $\underline{\mathbf{E}} = [(2\mathbf{i}_x + \mathbf{i}_y) + j(\mathbf{i}_x - 2\mathbf{i}_y + \mathbf{i}_z)] \frac{V}{m}$ израчунати (а) минимални интензитет, (б) максимални интензитет и (в) ефективну вредност.

(а)	(б)	(в)
-----	-----	-----

4. (а) Написати потпуни систем Максвелових једначина за брзопроменљиво електромагнетско поље у вакууму, у диференцијалном облику. (б) Полазећи од тих израза, извести таласну једначину за вектор јачине електричног поља.

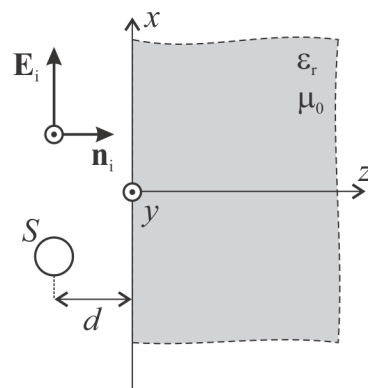
(а)	(б)
-----	-----

5. Раван униформан простопериодичан TEM талас, учестаности $f = 10 \text{ MHz}$, простире се кроз морску воду, пермеабилности μ_0 , релативне пермитивности $\epsilon_r = 25$ и специфичне проводности $\sigma = 5 \text{ S/m}$. Израчунати колико пута ослаби ефективна вредност електричног поља овог таласа при преласку растојања од $d = 1 \text{ m}$ кроз такву воду.

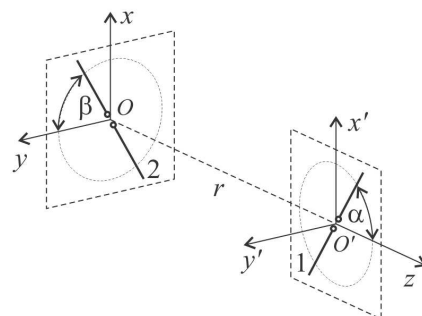
6. На улаз вода, карактеристичне импедансе $Z_c = 50 \Omega$ и времена простирања кроз вод $\tau = 1 \text{ ns}$, прикључен је напонски генератор прилагођен на вод, чији напон има облик Хевисајдовога импулса амплитуде $E = 5 \text{ V}$, док је на излаз вода прикључен кондензатор капацитивности $C = 40 \text{ pF}$. Израчунати напон на улазу у вод у тренутку $t = 2,5 \text{ ns}$.

ЗАДАЦИ

1. Инцидентни линијски поларизован раван TEM талас, ефективне вредности електричног поља E и учестаности f , наилази из вакуума нормално на бесконачну равну раздвојну површ са савршеним хомогеним диелектриком, пермеабилности μ_0 и релативне пермитивности $\epsilon_r > 1$, као на слици. Комплексни представник вектора јачине инцидентног електричног поља на раздвојној површи дат је изразом $\underline{E}_i(z=0) = E \mathbf{i}_x$. (а) Одредити комплексне представнике резултантних вектора јачине електричног и магнетског поља у вакууму и диелектрику. (б) У вакууму у Oxz равни лежи електрички мала кружна контура, тако да јој је центар на растојању d од раздвојне површи. Ако је $f = 500 \text{ MHz}$, израчунати растојање d при којем је ефективна вредност емс индуковане у контури максимална. (в) Ако је $E = 0,4 \text{ V/m}$, $\epsilon_r = 2,25$ и $S = 1,5 \text{ cm}^2$, израчунати ефективну вредност емс индуковане у контури.

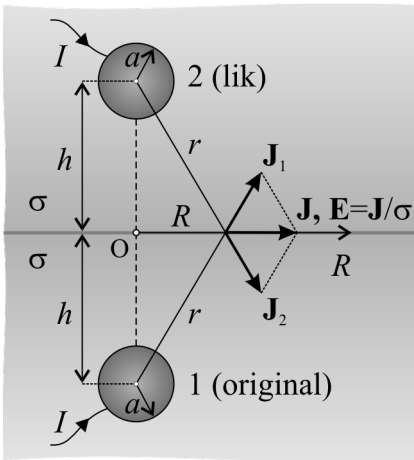
2. Примопредајни антенски систем чине два полуталасна дипола чији су центри на растојању $r = 600 \text{ m}$. Предајни дипол 1 лежи у Oxz равни Декартовог координатног система и са z -осом заклапа угао $\alpha = 70^\circ$. Пријемни дипол 2 лежи у Oxy равни Декартовог координатног система и са y -осом заклапа угао $\beta = 55^\circ$. Дипол 1 напаја се простопериодичном струјом учестаности $f = 5 \text{ GHz}$ и ефективне вредности $I = 0,35 \text{ A}$. (а) Усвојити референтни смер и почетни фазни став струје дипола 1 и одредити израз за комплексни вектор јачине електричног поља које дипол 1 ствара у центру дипола 2, $\underline{E}_1$. (б) Усвојити референтни смер емс индуковане у диполу 2 и одредити израз за карактеристичну функцију зрачења (реч је о вектору) дипола 2 у смеру дипола 1, $\underline{F}_2$. (в) Израчунати средњу снагу коју дипол 2 предаје пријемнику прилагођеном на антену (тј. прилагођеном на дипол 2), P_{pr} . Сматрати да су диполи без губитака и да се налазе у слободном простору (средина је вакуум).

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОЕ,ОФ,ОС,ИР),
ОДРЖАНОГ 30. ЈУНА 2018. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1.

2. (a) $\Delta \mathbf{A} = -\mu_0 \mathbf{J}$. (б) $\mathbf{A} = \frac{\mu_0}{4\pi} \int \frac{\mathbf{J} dv}{r}$.

3. (a) $E_{\min} = \sqrt{10} \frac{V}{m}$, (б) $E_{\max} = 2\sqrt{3} \frac{V}{m}$, (в) $E_{\text{eff}} = \sqrt{11} \frac{V}{m}$.

4. (a) $\text{rot } \mathbf{E} = -\mu_0 \frac{\partial \mathbf{H}}{\partial t}$, $\text{rot } \mathbf{H} = \epsilon_0 \frac{\partial \mathbf{E}}{\partial t}$, $\text{div } \mathbf{E} = 0$, $\text{div } \mathbf{H} = 0$. (б) $\Delta \mathbf{E} - \epsilon_0 \mu_0 \frac{\partial^2 \mathbf{E}}{\partial t^2} = 0$.

5. Ефективна вредност електричног поља ослаби приближно $1,26 \cdot 10^6$ пута.

6. $u(t = 2,5 \text{ ns}) = 1,1 \text{ V}$.

ЗАДАЦИ

1. (a) $\underline{\mathbf{E}}_0 = E e^{-j\beta_0 z} (1 + R e^{j2\beta_0 z}) \mathbf{i}_x$, $\underline{\mathbf{H}}_0 = \frac{E}{Z_0} e^{-j\beta_0 z} (1 - R e^{j2\beta_0 z}) \mathbf{i}_y$, $\underline{\mathbf{E}} = ET e^{-j\beta z} \mathbf{i}_x$, $\underline{\mathbf{H}} = \frac{E}{Z} T e^{-j\beta z} \mathbf{i}_y$, $Z_0 = \sqrt{\frac{\mu_0}{\epsilon_0}}$, $Z = \sqrt{\frac{\mu_0}{\epsilon_0 \epsilon_r}}$,
 $\beta_0 = 2\pi f \sqrt{\mu_0 \epsilon_0}$, $\beta = 2\pi f \sqrt{\mu_0 \epsilon_0 \epsilon_r}$, $R = \frac{Z - Z_0}{Z_0 + Z}$, $T = \frac{2Z}{Z_0 + Z}$. (б) $d_k = (0,3k) \text{ m}$, $k = 1, 2, 3, \dots$, (в) $e_{\text{ind}} = 0,75 \text{ mV}$.

2. (a) $\underline{\mathbf{E}}_1 = j \frac{Z_0}{2\pi} I \frac{e^{-j\beta_0 r} \cos\left(\frac{\pi}{2} \cos \alpha\right)}{r \sin \alpha} \mathbf{i}_x$, за референтни смер ка индексу 1 и почетни фазни став струје нула.
 (б) $\underline{\mathbf{E}}_2 = \sin \beta \mathbf{i}_x + \cos \beta \mathbf{i}_y$, за референтни смер ка индексу 2. (в) $P_{\text{pr}} = 0,86 \text{ nW}$.

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 4. ЈУЛА У 18:00 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ, У СОБИ 63, ЈЕ 4. ЈУЛА ОД 18:00 ДО 18:30 ЧАСОВА.